

ਰਿਤੂ ਬਾਹਰੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ ਜੇ. ਜੇ.

ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਸੈਣੀ - ਜਵਾਬਦੇਹ

2021 ਦਾ FAO ਨੰ. 589

ਫਰਵਰੀ 15, 2022

(A) ਰਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ਼ ਐਕਟ, 1955—S.13—ਵਿਆਹ ਦਾ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣਾ— ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਸਿਰਫ 15 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਰਹੇ—ਵਿਆਹ ਸੰਪੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ— ਪਤਨੀ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾਜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

(B) ਰਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ਼ ਐਕਟ, 1955—ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1)(ia)—ਬੇਰਹਿਮੀ— ਸਰੀਰਕ ਹਿੰਸਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ—ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਸਮੇਤ ਬੇਅੰਤ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਅਤੇ ਤਸੀਹੇ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਕੋਰਸ ਵੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰੀਰਕ ਹਿੰਸਾ "ਬੇਰਹਿਮੀ" ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਥਾਹ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਅਤੇ ਤਸੀਹੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਇਕਸਾਰ ਕੋਰਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (1) (ਆਈਏ) ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ. ਸਮੁੱਚੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਨਰਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਤਸੀਹੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਅਤੀਅਲ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤੁਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਅਟੱਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਵਿਆਹ ਦੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਭਾਵ 22.05.2015 ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਆਉਣ ਜਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 10)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਮਾਨਸਿਕ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ V. ਭਗਤ ਬਨਾਮ ਡੀ. ਭਗਤ, 1994 SCC (1) 337 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

16. ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1)(ia) ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨੂੰ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਚਰਣ ਜੋ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਧਿਰ ਲਈ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਥਿਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗਲਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੂਜੀ

ਧਿਰ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ।

ਨਵੀਨ ਕੋਹਲੀ ਬਨਾਮ ਨੀਲੂ ਕੋਹਲੀ, ਏਆਈਆਰ 2006 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 1675 ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 11)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੇ 15 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੀ 22.05.2015 ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਬੰਧਨ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸਮਰ ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਜਯਾ ਗੋਸ਼, (2007) 4 SCC 511 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

“97. (xii) ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਅਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੰਭੋਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕਪਾਸੜ ਫੈਸਲਾ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(xiii)....

(xiv) ਜਿੱਥੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਲੰਮੀ ਮਿਆਦ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਬੰਧਨ ਮੁਰੰਮਤ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਟਾਈ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ; ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਪਰਵਾਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 12)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਅਧਾਰ, ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਤਲਾਕ ਦੇਣਾ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਇੱਕ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਭਵਿੱਖ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 13)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 31.5.2021 ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜੱਜ, ਫੈਮਲੀ ਕੋਰਟ, ਪਠਾਨਕੋਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ। ਤਲਾਕ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਭੰਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹੁਤਾ

(*Ashok Kumar Verma J.*)
ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲੌਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਫੈਮਲੀ ਕੋਰਟ, ਪਠਾਨਕੋਟ ਨੂੰ ਐਲਜੀਆਰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰੀ”

(ਪੈਰਾ 14)

ਦੀਪਕ ਸਭਰਵਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ

ਗੌਰਵ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਪਠਾਨੀਆ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ

ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਹੁਕਮ 2021 ਦੇ FAO ਨੰਬਰ 589 ਅਤੇ 591 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਮ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

(2) ਕਾਗਜ਼ੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ 07.05.2015 ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਪਿੰਡ ਦੋਬਰੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਘਰ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਸਿਰਫ 15 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਆਹ ਮਾੜੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਸਿਰਫ 15 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ 22.05.2015 ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਨੇ ਮੰਗ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕਨੂਆ, ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਖੇ ਰਣਥੀਰ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ (ਸੰਖੇਪ "ਆਰਪੀਸੀ") ਦੇ ਤਹਿਤ 29.08.2015 ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 261 ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਦਾਜ ਦੇ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਤੀ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

ਜੰਮੂ ਵਿਖੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ। ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ।

(3) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਐਕਟ") ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਤਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਨੇ ਵੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜੱਜ, ਫੈਮਲੀ ਕੋਰਟ, ਪਠਾਨਕੋਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 31.05.2021 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(4) ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 14.7.2021 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਏ ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 19.8.2021 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਆਫ ਮੋਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 19.8.2021 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 17.9.2021 ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 31.5.2021 ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦੀ

ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਮਿਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹੀ ਬੇਕਾਰ ਰਿਹਾ। 09.11.2021 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਵਾਲ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਕੀ ਉਹ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੋਵੇਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਰਹੇ ਸਨ। 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਸਥਾਈ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ 15,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ।

(5) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਬੇਤੁਕਾ ਫੈਸਲਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਲੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਪਤਨੀ ਵਕੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਪਤਨੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਵਾਲਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਰਫ 15 ਦਿਨ ਹੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਪੰਨ ਹੋਇਆ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਤਨੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਆਹ ਦੇ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਰਕ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਜ਼ੁਲਮ ਵੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਾਲੇ ਰਵੱਈਏ ਕਾਰਨ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰਿਸ਼ਤਾ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ RW-1 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ RW-2 ਅਤੇ RW-3 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਦਾਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਦਾਜ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਮਮਤਾ ਗੋਇਲ ਬਨਾਮ ਰਾਮਗੋਪਾਲ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ¹; ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਚੱਢਾ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਮਾ ਚੱਢਾ ਨੀ ਸ਼ਮਾ ਕਪੂਰ²; ਪ੍ਰਵੀਨ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਇੰਦਰਜੀਤ ਮਹਿਤਾ, ਲਾਅ ਫਾਈਡਰ ਡੀਜੀ ਆਈਡੀ #2774; ਕੇ. ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਸੁਨੀਤਾ³ ਅਤੇ ਸਿਵਾਸੰਕਰਨ ਬਨਾਮ ਸਾਂਥੀਮੀਨਲ⁴। ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

12011(6) RCR (ਸਿਵਲ) 783

22014(4) RCR (ਸਿਵਲ) 587

32014(16) SCC 34

42021(4) RCR (ਸਿਵਲ) 237

(6) ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਸੌਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਤਾਅਨੇ ਮਾਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 20,00,000/- ਰੁਪਏ ਨਕਦ ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਮੰਗੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਪਰੋਕਤ ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੈਮਲੀ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(7) ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਲਾਹ ਅਸੀਂ ਲੇਅਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੂਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(8) ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਨੇ ਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਦੇ 3 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ। ਫੈਮਲੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਤਨੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਢਾਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨੇਸ਼ਨ-ਇਨ-ਚੀਫ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ Ex.RW1/A ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ

"ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ) ਨੇ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਇਹ ਦਾਜ ਰਹਿਤ ਵਿਆਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ, ਫਰਿੱਜ, ਕੂਲਰ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਦਾਜ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਬੁਕਿੰਗ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।" ਆਪਣੀ ਜ਼ਿਰੂ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ "ਮੈਂ 22.5.2015 ਤੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਸਾਡਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। 14/15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਭਾਵ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਠਹਿਰਨਾ"।

(9) ਫੈਮਲੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਨੇ ਦਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਆਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦਾਜ ਘੱਟ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਦਾਜ ਘੱਟ ਸੀ, RW-2, ਬੁਝੀ ਲਾਲ ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਅਸਲੀ ਮਾਮਾ ਹੈ ਅਤੇ RW-3 ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਚਚੇਰਾ ਭਰਾ ਹੈ, ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਮਲੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਦਾਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਅਪੈਰਾਥਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ 15 ਦਿਨ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਿਰਫ 3 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਧੀਰਜ ਦੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਦੇ। ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਖਾਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਥਾਈ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ 15.00 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਤਨੀ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਸੰਪੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਸੀਹੇ ਦੇਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼

ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ "ਬੇਰਹਿਮੀ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

(10) ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਰੀਰਕ ਹਿੰਸਾ

"ਬੇਰਹਿਮੀ" ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (1) (IA) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੇਰਹਿਮ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਅਤੇ ਤਸੀਹੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਇਕਸਾਰ ਤਰੀਕਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਨਰਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਤਸੀਹੇ ਵਿੱਚ ਜਿਊਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਅਤੀਅਲ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮ ਰਵੱਈਆ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤੁਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਅਟੱਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਵਿਆਹ ਦੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਭਾਵ 22.05.2015 ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਆਉਣ ਜਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(11) ਉਪਰੋਕਤ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਮਾਨਸਿਕ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਵੀ . ਭਗਤ ਬਨਾਮ ਡੀ. ਭਗਤ⁵ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

16. ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1)(ia) ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨੂੰ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਵਹਾਰ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਧਿਰ ਲਈ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਥਿਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗਲਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ.

ਨਵੀਨ ਕੋਹਲੀ ਬਨਾਮ ਨੀਲੂ ਕੋਹਲੀ⁶ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(12) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੇ 15 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੀ 22.05.2015 ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ. ਵਿਆਹ ਦੇ ਬੰਧਨ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਏ ਹਾਂ

ਸਮਰ ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਜਯਾ ਗੋਸ਼⁷ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

ਦੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੰਭੋਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕਪਾਸੜ ਫੈਸਲਾ

51994 SCC (1) 337

6ਏਆਈਆਰ 2006 ਐਸਸੀ 1675

7(2007) 4 SCC 511

(*Ashok Kumar Jermu J*) ਸਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਬੰਧਨ ਮੁਰੰਮਤ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਟਾਈ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ; ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਪਰਵਾਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(13) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਆਧਾਰ, ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਆਧਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਤਲਾਕ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਤਲਾਕ ਦੇਣਾ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਇੱਕ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਭਵਿੱਖ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ।

(14) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 31.5.2021 ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜੱਜ, ਫੈਮਲੀ ਕੋਰਟ, ਪਠਾਨਕੋਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਤੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ। ਤਲਾਕ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਭੰਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਫੈਮਲੀ ਕੋਰਟ, ਪਠਾਨਕੋਟ ਨੂੰ ਐਲਸੀਆਰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰੀ।

ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੁਆਬੀਆ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ